Dnro 001/81/2022

Miika Sahamies

14.10.2022

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Tyv@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 5.10.2022

HE 148/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Akava ry lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnon pääkohdat

- Akava pitää hallituksen esitystä kannatettavana ja siihen sisältyviä linjauksia oikeansuuntaisina.
- Syrjinnän uhrin oikeussuojaa on vahvistettava työelämässä. Ehdotettu yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivallan laajentaminen on kannatettava toimenpide. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle tulee lisäksi antaa oikeus määrätä hyvitystä uhrille pelkän suosituksen sijaan.
- Yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisen soveltamisala tulee laskea koskemaan vähintään 20 henkilöä työllistäviä yrityksiä (§7). Pykälään tulee lisätä maininta yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämisvelvoitteesta.

Akava pitää hallituksen esitystä erittäin tärkeänä ja siihen sisältyviä ehdotuksia oikeansuuntaisina. Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys ovat ihmisoikeuksia. Suomella on EU:n syrjinnän vastaisten direktiivien perusteella velvoite edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään tehokkaasti. Vakavimmillaan syrjintä on rangaistava teko.

Lainsäädännöstä huolimatta syrjintää tapahtuu edelleen suomalaisessa yhteiskunnassa. Tutkimusten mukaan eri vähemmistöryhmiin (esim. etniset vähemmistöt, ikääntyneet, vammaiset, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt) kuuluvat kokevat työelämässä ja työelämään pääsyssä paljon yhdenvertaisuuslain kieltämää syrjintää.

Vain vähän syrjinnästä tulee asiasta vastaavan viranomaisen eli aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueiden tutkittavaksi. Siksi ehdotus yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivallan laajentamisesta on kannatettava toimenpide. Yhdessä työsuojeluviranomaisten ja yhdenvertaisuusvaltuutetun kesken voidaan työelämässä tapahtuvaan syrjintään puuttua nykyistä määrätietoisemmin. Heikoimmassa asemassa olevien oikeussuojan vahvistamiseksi tulee yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle lisäksi antaa oikeus määrätä hyvitystä uhrille nyt ehdotetun suosituksen sijaan.

Työpaikkojen yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi tulee yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisen soveltamisala laskea koskemaan vähintään 20 henkilöä työllistäviä yrityksiä (§7). Kirjaus on näin yhdenmukainen uudistetun yhteistoimintalain velvoitteiden kanssa.

Lisäksi pykälään tulee lisätä maininta yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämisvelvoitteesta. Tasaisin väliajoin päivitettävän yhdenvertaisuussuunnitelman avulla lisätään sen merkitystä työpaikkojen arjessa. Samalla helpotetaan viranomaisten arviointityötä yhdenvertaisuussuunnittelun tarkoituksenmukaisuudesta ja muiden lakisääteisten velvoitteiden noudattamisesta.

Akava ry:n puolesta

Miika Sahamies
johtava asiantuntija

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
puh. 020 7489 400
www.akava.fi

Akava